

04070, м. Київ, вул. Борисоглібська, буд. 3, 5-й поверх,
тел: +38 (044) 392-73-71
email: info@unba.org.ua, веб-сайт: www.unba.org.ua

5th floor, 3 Borysoglibska st., Kyiv, 04070, Ukraine
phone: +38 (044) 392-73-71
email: info@unba.org.ua, web-site: www.unba.org.ua

РІШЕННЯ № 11

Про надання роз'яснень щодо деяких дискреційних повноважень ради адвокатів регіону

«19» березня 2021 року

м. Київ

Рада адвокатів України, керуючись статтями 55, 57 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність», Положенням про Раду адвокатів України, **вирішила:**

1. Затвердити роз'яснення щодо деяких дискреційних повноважень ради адвокатів регіону.
2. Секретарю Ради адвокатів України про прийняте рішення повідомити Раду адвокатів Житомирської області, а також на офіційному веб-сайті Національної асоціації адвокатів України.

Голова Ради адвокатів України

/підпис/

Л.П. Ізовітова

Секретар Ради адвокатів України

/підпис/

І.В. Колесников

**Щодо деяких дискреційних
повноважень ради адвокатів регіону**

До Ради адвокатів України, в контексті розгляду скарги Калініна Р.С. від 21.12.2020 року на неправомірне, на його думку, прийняття Радою адвокатів Житомирської області рішення у вигляді протоколу № 42 від 01.12.2020 року «Про повторний розгляд заяви Калініна Р.С. про видачу свідоцтва про право на заняття адвокатською діяльністю та посвідчення адвоката без проходження стажування», надійшло звернення Голови Ради адвокатів Житомирської області Прокопчука В.О. від 09 лютого 2021 року № 25, в якому викладено прохання надати роз'яснення на наступні питання:

- *Чи відносяться повноваження ради адвокатів регіону щодо перевірки відповідності осіб, зокрема, вимогам ст. 6 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» в частині вільного володіння державною мовою під час набуття права на заняття адвокатською діяльністю з урахуванням наявного роз'яснення Національного агентства України з питань державної служби № 83-р/з від 17.01.2020 року «Про роз'яснення щодо підтвердження рівня вільного володіння державною мовою переможцем конкурсу на зайняття посади державної служби» до дискреційних повноважень органів адвокатського самоврядування?*
- *Чи може зараховуватись до стажу роботи помічником адвоката, що дає право на звільнення від проходження стажування, стаж роботи помічника адвоката, якщо помічник адвоката у певний період часу, на умовах повного робочого тижня, перебуває на 2 (двох) різних посадах, у різних територіальних частинах держави, а роботодавцями сплачується єдиний соціальний внесок до державного бюджету України стосовно такої особи у встановленому законом порядку та розмірі, тобто (за відпрацьовані повні календарні дні місяця)?*

Рада адвокатів України, розглянувши вищезазначене звернення, врахувавши пропозиції, зауваження та доповнення членів Ради адвокатів України, керуючись Законом України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність», Положенням про Раду адвокатів України, з урахуванням рішень Ради адвокатів України № 265 від 17 грудня 2013 року «Про врахування стажу

роботи помічника адвоката, який працює неповний робочий тиждень», № 7 від 26 лютого 2016 року «Про затвердження роз'яснення щодо обчислення стажу роботи помічником адвоката для звільнення від проходження стажування» в межах компетенції зазначає наступне.

Щодо володіння державною мовою

Відповідно до частини першої статті 6 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність», адвокатом може бути фізична особа, яка має повну вищу юридичну освіту, володіє державною мовою, має стаж роботи в галузі права не менше двох років, склала кваліфікаційний іспит, пройшла стажування (крім випадків, встановлених цим законом), склала присягу адвоката України та отримала свідоцтво про право на заняття адвокатською діяльністю.

Згідно статті 12.7 Положення про організацію та порядок проходження стажування для отримання особою свідоцтва про право на заняття адвокатською діяльністю під час розгляду заяви про видачу свідоцтва про право на заняття адвокатською діяльністю без проходження стажування радою адвокатів регіону (дискреційні повноваження) здійснюється перевірка щодо відповідності особи вимогам статей 6, 7 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» та п. 12.1 ст.12 цього Положення. Особа, яка звернулася з такою заявою, письмово підтверджує відсутність у неї обмежень для набуття статусу адвоката, передбачених статтями 6, 7 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність».

Роз'яснення Національного агентства України з питань державної служби № 83-р/з від 17.01.2020 року «Про роз'яснення щодо підтвердження рівня вільного володіння державною мовою переможцем конкурсу на зайняття посади державної служби» стосується кандидатів на посади державної служби.

При цьому, Рада адвокатів України звертає увагу, що відповідно до п. 11 ч.1 статті 9 Закону України «Про забезпечення функціонування української мови як державної» адвокати зобов'язані володіти державною мовою та застосовувати її під час виконання службових обов'язків.

Згідно ч. 3 статті 10 Закону України «Про забезпечення функціонування української мови як державної» рівень володіння державною мовою особами, визначеними пунктами 2, 5, 6, 8, 11, 12, 14-16 частини першої статті 9 цього Закону, засвідчується документом про повну загальну середню освіту за умови, що такий документ підтверджує вивчення особою української мови як навчального предмета (дисципліни), або державним сертифікатом про рівень володіння державною мовою, що видається Національною комісією зі стандартів державної мови відповідно до цього Закону.

Таким чином, рада адвокатів регіону з метою перевірки рівня володіння державною мовою може витребувати у особи, яка виявила бажання стати адвокатом, у тому числі документ про повну загальну середню освіту за умови, що такий документ підтверджує вивчення особою української мови як навчального предмета (дисципліни) тощо.

Статтею 12.9. Положення визначено, що Рада адвокатів регіону може відмовити у видачі особі свідоцтва про право на заняття адвокатською діяльністю без проходження стажування у разі невідповідності особи вимогам, визначеним у статтях 6, 7 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» та п.12.1. ст.12 цього Положення.

При цьому, така особа не позбавлена законодавчого права на проходження стажування з метою отримання свідоцтва про право на заняття адвокатською діяльністю відповідно до вимог чинного законодавства.

Щодо звільнення від проходження стажування.

Відповідно до частини першої статті 6 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність», адвокатом може бути фізична особа, яка має повну вищу юридичну освіту, володіє державною мовою, має стаж роботи в галузі права не менше двох років, склала кваліфікаційний іспит, пройшла стажування (крім випадків, встановлених цим законом), склала присягу адвоката України та отримала свідоцтво про право на заняття адвокатською діяльністю.

Частиною п'ятою статті 10 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» визначено, що від проходження стажування звільняються особи, які на день звернення із заявою про допуск до складення кваліфікаційного іспиту мають стаж роботи помічника адвоката не менше одного року за останні два роки.

Обчислення стажу роботи помічником адвоката для звільнення від проходження стажування, здійснюється відповідно до приписів законодавства України про працю, починаючи з дати початку роботи, визначеної трудовим договором (наказом про прийняття на роботу) між помічником та адвокатом (адвокатським бюро чи об'єднанням), при умові дотримання вимог Положення про помічника адвоката та Порядку ведення ЄРАУ щодо строків подання до відповідної ради адвокатів регіону встановлених документів про помічника адвоката).

Згідно з вимогами чинного Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» до юридичного стажу роботи в галузі права може бути зарахований стаж роботи на посаді помічника адвоката лише за таких умов:

- заняття такої посади відповідно до встановлених вимог;

- виключно після здобуття повної вищої юридичної освіти.

Рішенням Ради адвокатів України № 265 від 17 грудня 2013 року встановлено, що для застосування пільги (звільнення від проходження стажування осіб, які мають стаж роботи помічником адвоката протягом одного року) особам, які успішно склали кваліфікаційний іспит і мають намір отримати свідоцтво про право на заняття адвокатською діяльністю, враховується стаж роботи помічником адвоката, який працював повний робочий тиждень протягом строку працевлаштування на посаді помічника адвоката, а роботодавцем сплачувався Єдиний соціальний внесок за такого помічника адвоката до державного бюджету України у встановленому законом порядку та розмірі.

Кодексом законів про працю України регулюються питання трудових відносин працівників, робочого часу, у тому числі робочого тижня та тривалості щоденної роботи.

Статтею 12.1 Положення про організацію та порядок проходження стажування для отримання особою свідоцтва про право на заняття адвокатською діяльністю, затвердженого рішенням Ради адвокатів України № 80 від 01.06.2018 (нова редакція) визначено, що від проходження стажування звільняються особи, які на день звернення із заявою про допуск до складення кваліфікаційного іспиту мають стаж роботи помічника адвоката не менше одного року за останні два роки.

До стажу роботи помічником адвоката, що дає право на звільнення від проходження стажування, враховується стаж роботи помічником адвоката, якщо помічник працював на умовах повного робочого тижня, а роботодавцем сплачувався єдиний соціальний внесок до державного бюджету України щодо такої особи у встановленому законом порядку та розмірі.

Робота особи на посаді помічника адвоката за сумісництвом та/або на умовах цивільно-правових договорів не зараховується як стаж роботи помічника адвоката, необхідний для звільнення від проходження стажування.

Статтею 12.2 Положення визначено, що особа, яка має повну вищу юридичну освіту, володіє державною мовою, має стаж роботи в галузі права не менше двох років, успішно склала кваліфікаційний іспит, має дійсне свідоцтво про складання кваліфікаційного іспиту та відповідає вимогам, передбаченим в п.12.1 ст.12 цього Положення, може звернутися до ради адвокатів регіону за місцем проживання із заявою про видачу їй свідоцтва про право на заняття адвокатською діяльністю без проходження стажування. До такої заяви додаються наступні документи, визначені статтею 12.3 Положення.

Згідно статті 12.7 Положення під час розгляду заяви про видачу свідоцтва про право на заняття адвокатською діяльністю без проходження стажування радою адвокатів регіону здійснюється перевірка щодо відповідності особи

вимогам статей 6, 7 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» та п. 12.1 ст.12 цього Положення. Особа, яка звернулася з такою заявою, письмово підтверджує відсутність у неї обмежень для набуття статусу адвоката, передбачених статтями 6,7 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність».

Відповідно до пункту 12.8, 12.9 Положення Рада адвокатів регіону, приймає рішення про видачу особі свідоцтва про право на заняття адвокатською діяльністю без проходження стажування або відмову у видачі особі свідоцтва про право на заняття адвокатською діяльністю без проходження стажування.

З огляду на вищевикладене, у разі наявності документальних даних, які б свідчили про те, що помічник адвоката, у певний період часу, на умовах повного робочого тижня, перебував на 2 (двох) різних посадах, у різних адміністративно-територіальних частинах держави, (відомості з трудової книжки, тощо) та посада помічника адвоката в хронологічному порядку є другою посадою, а роботодавцями сплачувався єдиний соціальний внесок до державного бюджету України стосовно такої особи у встановленому законом порядку та розмірі, за відпрацьовані повні календарні дні місяця, то вказане свідчить про наявність роботи за сумісництвом (порушення умов повного робочого тижня), що не дає права для застосування пільги (звільнення від проходження стажування осіб, які мають стаж роботи помічником адвоката протягом одного року) та Радою адвокатів регіону приймається рішення про відмову у видачі особі свідоцтва про право на заняття адвокатською діяльністю без проходження стажування.
